

CESTA KE ZPŘÍSTUPNĚNÍ A ARCHIVACI DOKUMENTŮ

Jan POKORNÝ a Martin LEDÍNSKÝ

MULTIDATA Praha

jan.pokorny@multidata.cz, martin.ledinsky@multidata.cz

INFORUM 2008: 14. konference o profesionálních informačních zdrojích

Praha, 28. - 30.5. 2008

Každá moderní informační instituce, ať již muzeum, galerie, archiv či knihovna, musí v současné době řešit problém zpřístupnění a archivace svých dokumentů. Většina takových institucí vlastní cenné sbírky, ke kterým mají koncoví příjemci omezený přístup. Není pochyb o tom, že nejlepší způsob, jak tyto sbírky dnešním uživatelům přiblížit, je digitalizace a zpřístupnění na WWW. V prvních fázích tohoto procesu se osvědčuje investovat prostředky do digitalizace sbírek a využít levnější a jednodušší softwarová řešení pro zpřístupnění. S rozvojem sbírky je třeba více přemýšlet o sofistikovanějších řešeních s důrazem na robustnost systému. Poslední fází pak zůstává zajištění sbírek do budoucna – ochrana a uchování sbírky – proces archivace. Jsme schopni nabídnout řešení pro všechny tři fáze. Jedná se o systémy Nessos, DigiTool a Digital Preservation System. O produktech DigiTool a Digital Preservation System se můžete blíže dozvědět na stránkách firmy MULTIDATA Praha - <http://www.multidata.cz/>. Nyní vás blíže seznámíme se systémem Nessos.

Systém Nessos - rychlý start pro zpřístupnění digitálních sbírek

Systém Nessos je moderní webová aplikace, postavená na robustním aplikačním serveru a objektové databázi. Je vyvinuta s důrazem na jednoduché editační rozhraní, ve kterém mohou pracovníci vkládat a editovat objekty bez nutnosti dlouhých školení, a na jednoduchost implementace, aby mohl být systém rychle nasazen v ostrém provozu.

Sofistikované procesy aplikační vrstvy zajišťují všechny funkce, které se od moderního digitálního archivu očekávají. Do systému Nessos mohou být vkládány textové, grafické i multimediální objekty. Každý vložený objekt je vybaven popisnými

údaji, které jsou strukturovaně indexovány. Textové objekty jsou navíc indexovány i plnotextově. Indexovací mechanismus v Nessos lze plně konfigurovat a přizpůsobovat potřebám konkrétního nasazení. Vyhledávání je velice rychlé a účinné, proto je možné podporovat řadu pokročilých funkcí spojených s prezentací výsledků, např. tzv. plovoucí výsledky vyhledávání, které se dynamicky generují již v průběhu zápisu vyhledávaného výrazu. Jednotlivé digitální objekty (text, obrázky, videa) mohou být mezi sebou přehledně a efektivně provázány pomocí hypertextových referencí, takže pro vyhledání objektů lze využít nejen vyhledávání, ale i procházení a navigaci. Možnosti vyhledávání jsou ještě rozšířeny tím, že všechny popisné údaje mohou být k objektu připojeny ve více jazycích, např. češtině a angličtině, čímž lze zajistit jistou jazykovou nezávislost. Vícejazyčnost podporuje i samotné uživatelské rozhraní, které je ve výchozím nastavení k dispozici ve více než 100 jazycích.

Veškerý obsah může být zabezpečen a pro přístup k němu může být vyžadována autentizace. Přístupová oprávnění lze nastavit na úrovni typu objektu, úložiště i jednotlivých objektů. Autentizace může být prováděna proti lokální databázi uživatelů nebo proti libovolnému systému LDAP.

Nessos podporuje mnohé z aspektů Web 2.0, zejména možnost přidávat poznámky k obsahu, ankety, kanály RSS, odesílání upozornění na stránky e-mailem, optimalizaci tiskového výstupu ad. Nessos zároveň pracuje jako redakční systém, a tak může fungovat jako publikační platforma pro potřeby tvorby informační části portálu a nahradit tak klasické webové stránky projektu.

Nessos klade důraz na přístupnost webu pro zrakově znevýhodněné. Podporuje platné webové standardy, umožňuje využití klávesových zkratk, podporuje změny velikosti písma a optimalizaci zobrazení.

Systém Nessos je nabízen jako služba, která pokrývá vývoj software, jeho instalaci, implementaci včetně grafického návrhu, server, operační systém, správu serveru a operačního systému a správu a údržbu aplikace Nessos a dostatečnou konektivitu.

Systém Nessos je vhodný pro elektronické archivy a sbírky do 50 000 objektů. Ideální je pro ukládání a zpřístupňování vysokoškolských kvalifikačních prací, různých studijních materiálů a učebních textů, pro budování e-archivů článků apod.